

PALM- OF PASSIEZONDAG

Palmliturgie

Evangelië

Mc., 11, 1-10

Uit het heilig evangelië van onze Heer Jezus Christus volgens Marcus
Toen Jezus en zijn leerlingen Jeruzalem naderden, in de richting van
Betfage en Betanië op de olijfberg, zond Hij twee van zijn leerlingen
uit met de opdracht: 'Gaat naar het dorp daar vóór u, en bij uw
binnenkomst is het eerste dat ge zult vinden een veulen dat vastge-
bonden staat en waarop nog nooit iemand gezeten heeft; maakt dat
los en brengt het hier. En als iemand u de aanmerking maakt: Wat
doet ge daar? antwoordt dan: De Heer heeft het nodig maar Hij
stuurt het spoedig weer hier terug.' Zij gingen weg en vonden een
veulen vastgebonden aan een deur buiten op straat. Ze maakten het
los maar sommige mensen die daar in de buurt stonden riepen hun
toe: 'Wat doet ge daar, om zo maar dat veulen los te maken?' Ze
antwoordden zoals Jezus hun had gezegd en de mensen lieten hen
ongemoeid. Ze brachten het veulen bij Jezus, legden er hun mantels
overheen en Hij ging er op zitten. Velen spreidden hun mantels op de
weg uit, anderen groene takken die ze in het veld gehakt hadden. De
mensen die Hem omstuwden, jubelden: 'Hosanna; gezegend de
Komende in de naam des Heren; geprezen het komende koninkrijk
van onze vader David! Hosanna in den hoge!'

Of:

Joh., 12, 12-16

Uit het heilig evangelië van onze Heer Jezus Christus volgens
Johannes
In die tijd hoorde het talrijke volk dat naar het feest was gekomen:
'Jezus komt naar Jeruzalem.' Zij trokken takken van de palmbomen,

gingen Hem tegemoet en riepen: 'Hosanna, gezegend de Komende in de naam des Heren, de koning van Israël!' Jezus vond een ezeltje en ging er op zitten, zoals geschreven staat: Vrees niet, dochter van Sion. Zie, uw koning komt, gezeten op een ezelsveulen. Zijn leerlingen begrepen dit aanvankelijk niet; eerst na Jezus' verheerlijking herinnerden zij zich dat dit over Hem geschreven stond en dat men dit ter ere van Hem had gedaan.

Eucharistieviering

Erste lezing

Jes., 50, 4-7

Uit de Profeet Jesaja

God de Heer heeft Mij de gave van het woord geschonken: Ik versta het de ontmoedigden moed in te spreken. Elke morgen spreekt Hij zijn woord, elke morgen richt Hij het woord tot Mij en Ik luister met volle overgave. God de Heer heeft tot Mij gesproken en Ik heb Mij niet verzet, Ik ben niet teruggedeinsd. Mijn rug bood Ik aan wie Mij sloegen, mijn wangen aan wie Mij de baard uitrukten, en mijn gezicht heb Ik niet afgewend van wie Mij smaadden en Mij bespuwden. God de Heer zal Mij helpen: daarom zal Ik niet beschaamd staan en zal Ik geen spier vertrekken. Ja, Ik weet dat Ik niet te schande zal worden.

Tussenzang

Ps. 22 (21), 8-9, 17-18a, 19-20, 23-24

R. Mijn God, mijn God, waarom verlaat Gij mij?

Ze lachen met mij, allen die mij zien,
ze grijnzen en ze schudden met het hoofd.

Hij steunt toch op de Heer? Laat Die hem dan bevrijden,
laat Die hem redden, als Hij hem bemint.

Een meute honden jaagt mij op,
een bende booswichten houdt mij omsingeld.

Mijn handen en mijn voeten hebben zij gewond,
mijn beenderen kan ik wel tellen.

Nu gapen zij mij aan en lachen zij mij uit,
nu delen zij mijn kleren onderling
en dobbelen om mijn gewaad.

Ach Heer, houd U niet ver van mij,
mijn steun, kom haastig om mij bij te staan.

Uw Naam zal ik verheerlijken onder mijn broeders,
voor heel het volk uw lof verkondigen:

Gij, dienaars van de Heer, verheerlijkt Hem,
heel het geslacht van Jakob, brengt Hem dank.

Tweede lezing Fil., 2, 6-11

Uit de brief van de heilige apostel Paulus aan de christenen van
Filippi

Broeders en zusters,

Hij, die bestond in goddelijke majesteit, heeft zich niet willen
vastklampen aan de gelijkheid met God. Hij heeft zichzelf ontledigd
en het bestaan van een slaaf op zich genomen. Hij is aan de mensen

Evangelium

(+ = Iesus; C = Chronista; S = Synagoga.)

Passio Domini nostri Iesu Christi secundum Marcum

(C) Erat Pascha et Azyma post biduum; et quærebant summi
sacerdotes et scribæ quomodo Iesum dolo tenerent et occiderent.
Dicebant autem: S 'Non in die festo, ne forte tumultus fieret in
populo'.

C Et, cum esset Iesus Bethaniæ in domo Simonis leprosi et recumbe-
ret, venit mulier habens alabastrum unguenti nardi spicati pretiosi et,
fracto alabastro, effudit super caput eius. Erant autem quidam
indigne ferentes intra semetipsos et dicentes: S 'Ut quid perditio ista
unguenti facta est? Poterat enim unguentum istud venundari plus
quam trecentis denariis et dari pauperibus'. C Et fremebant in eam.
Iesus autem dixit: + 'Sinite eam. Quid illi molesti estis? Bonum opus
operata est in me. Semper enim pauperes habetis vobiscum et, cum
volueritis, potestis illis benefacere; me autem non semper habetis.
Quod habuit hæc fecit: prævenit ungere corpus meum in sepulturam.
Amen dico vobis, ubicumque prædicatum fuerit Evangelium istud in
universo mundo, et quod fecit hæc narrabitur in memoriam eius'.

C Et Iudas Iscariotes, unus de duodecim, abiit ad summos sacerdo-
tes, ut proderet eum illis. Qui audientes gavisii sunt et promiserunt ei
pecuniam se duros. Et quærebat quomodo illum opportune
traderet.

gelijk geworden. En als mens verschenen heeft Hij zich vernederd door gehoorzaam te worden tot de dood, tot de dood aan het kruis. Daarom heeft God Hem hoog verheven en Hem de Naam verleend die boven alle namen is. Opdat bij het noemen van zijn Naam zich iedere knie zou buigen in de hemel, op aarde en onder de aarde; en iedere tong zou belijden, tot eer van God de Vader: Jezus Christus is de Heer.

Vers voor het evangelie

Fil., 2, 8-9

Christus is voor ons gehoorzaam geworden tot de dood, tot de dood aan een kruis.

Daarom heeft God Hem hoog verheven en Hem de Naam verleend die boven alle namen is.

Evangelie

Mc., 14, 1 – 15, 47 of 15, 1-39

(+ = Jezus; V = Verteller; A = Anderen.)

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Marcus (V Over twee dagen was het feest van Pasen en van het ongedesemde brood. De hogepriesters en de schriftgeleerden zochten op welke manier zij Jezus door list zouden kunnen grijpen en Hem ter dood zouden kunnen brengen. Want ze dachten: A 'Niet op het feest; er mochten anders eens onlusten ontstaan onder het volk.' V Terwijl Jezus zich te Betanië bevond in het huis van Simon de Melaatse en daar aan tafel aanlag, kwam er een vrouw met een albasten vaasje echte, zeer dure nardusbalsem. Zij brak het vaasje stuk en goot de inhoud uit over zijn hoofd. Sommigen waren er verontwaardigd over en zeiden onder elkaar: A 'Waar is die verkwisting van de balsem nu voor nodig geweest? De balsem had voor meer dan driehonderd denaries verkocht kunnen worden ten bate van de armen.' V Toen zij tegen haar uitvoeren sprak Jezus: + 'Laat haar met rust. Waarom valt ge haar lastig? Het is toch een goed werk dat zij aan Mij heeft gedaan. Armen hebt gij altijd in uw midden en gij kunt hun weldoen wanneer ge maar wilt; maar Mij hebt gij niet altijd. Zij heeft gedaan wat in haar macht was; zij heeft mijn lichaam op voorhand gezalfd met het oog op mijn begrafenis. Voorwaar, Ik zeg u: waar ook ter wereld de Blijde Boodschap verkondigd zal worden, zal tevens ter herinnering aan haar verhaald worden wat zij gedaan heeft.' V Hierop ging Judas Iskariot, een van de twaalf, naar de hogepriesters om Hem aan hen uit te leveren. Dezen waren blij toen ze dat hoorden

Et primo die Azymorum, quando Pascha immolabant, dicunt ei discipuli: **S** 'Quo vis eamus et paremus tibi ut manduces Pascha?'

C Et mittit duos ex discipulis suis et dicit eis: + 'Ite in civitatem, et occurret vobis homo lagenam aquæ baiulans: sequimini eum et, quocumque introierit, dicite domino domus, quia Magister dicit: 'Ubi est refectio mea, ubi Pascha cum discipulis meis manducem?' Et ipse vobis demonstrabit cenaculum grande stratum; et illic parate nobis'. **C** Et abierunt discipuli eius et venerunt in civitatem et invenerunt sicut dixerat illis, et paraverunt Pascha.

Vespere autem facto, venit cum duodecim. Et discumbentibus eis et manducantibus ait Iesus: + 'Amen dico vobis, quia unus ex vobis tradet me, qui manducat mecum'.

C At illi cœperunt contristari et dicere ei singulatim: **S** 'Numquid ego?'

C Qui ait illis: + 'Unus ex duodecim, qui intingit mecum manum in catino. Et Filius quidem hominis vadit, sicut scriptum est de eo; vae autem homini illi, per quem Filius hominis tradetur! Bonum erat ei, si non esset natus homo ille'.

C Et manducantibus illis, accepit Iesus panem et benedicens fregit et dedit eis, et ait: + 'Sumite: hoc est Corpus meum'. **C** Et, accepto calice, gratias agens dedit eis, et biberunt ex illo omnes. Et ait illis: + 'Hic est Sanguis meus novi testamenti, qui pro multis effundetur. Amen dico vobis, quia iam non bibam de hoc genimine vitis usque in diem illum, cum illud bibam novum in regno Dei'.

C Et, hymno dicto, exierunt in montem Olivarum.

Et ait eis Iesus: + 'Omnes scandalizabimini in me in nocte ista, quia scriptum est: 'Percutiam pastorem, et dispergentur oves'. Sed, postquam resurrexero, præcedam vos in Galilæam'.

C Petrus autem ait illi: **S** 'Et si omnes scandalizati fuerint in te, sed non ego'.

C Et ait illi Iesus: + 'Amen dico tibi, quia tu hodie, in nocte hac, priusquam gallus vocem bis dederit, ter me es negaturus'.

C At ille amplius loquebatur: **S** 'Et si oportuerit me simul commori tibi, non te negabo'. **C** Similiter autem et omnes dicebant.

en beloofden hem geld. Hij zocht naar een gunstige gelegenheid om Hem uit te leveren.

Op de eerste dag van het ongedesemde brood, de dag waarop men het paaslam slacht, zeiden zijn leerlingen tot Hem: **A** 'Waar wilt Gij dat wij voorbereidselen gaan treffen zodat Gij het paasmaal kunt houden?' **V** Hij zond daarop twee van zijn leerlingen uit met de opdracht: + 'Gaat naar de stad en daar zult ge een man tegenkomen die een kruik water draagt; volgt hem en zegt aan de eigenaar van het huis waar hij binnegaat: de Meester laat vragen: waar is de zaal voor Mij waar Ik met mijn leerlingen het paasmaal kan houden? Hij zal u dan een grote bovenzaal laten zien met rustbedden en van al het nodige voorzien; maakt daar alles voor ons klaar.' **V** De leerlingen vertrokken, gingen de stad binnen, vonden alles zoals Hij het hun gezegd had en maakten het paasmaal gereed. Toen de avond gevallen was kwam Hij met de twaalf. Terwijl zij aan tafel aanlagen en de maaltijd aan de gang was zei Jezus: + 'Voorwaar, Ik zeg u: een van u zal Mij overleveren, een die met Mij eet.' **V** Droefheid maakte zich van hen meester en zij begonnen, de een na de ander, Hem te vragen: **A** 'Ik ben het toch niet?' **V** Hij antwoordde hun: + 'Een van de twaalf, die met Mij in de schotel doopt. Wel gaat de Mensenzoon heen zoals van Hem geschreven staat, maar wee de mens door wie de Mensenzoon wordt overgeleverd! Het zou beter voor hem zijn als hij niet geboren was, die mens!' **V** Onder de maaltijd nam Jezus brood, sprak de zegen uit, brak het en gaf het hun, met de woorden: + 'Neemt, dit is mijn Lichaam.' **V** Daarna nam Hij de beker en na het spreken van het dankgebed reikte Hij hun die toe en zij dronken allen daaruit. En Hij sprak tot hen: + 'Dit is mijn Bloed van het Nieuwe Verbond, dat vergoten wordt voor velen. Voorwaar, Ik zeg u: Ik zal niet meer drinken van wat de wijnstok voortbrengt tot op de dag waarop Ik het nieuw zal drinken in het Koninkrijk van God.' **V** Nadat zij de lofzang gezongen hadden gingen zij naar de Olijfberg.

Toen sprak Jezus tot hen: + 'Allen zult gij ten val komen, want er staat geschreven: Ik zal de herder slaan en de schapen zullen verstrooid worden. Maar na mijn verrijzenis zal Ik u voorgaan naar Galilea.' **V** Toen zei Petrus: **A** 'Al komen allen ten val, ik zeker niet.' **V** Jezus antwoordde hem: + 'Voorwaar, Ik zeg u: nog heden, nog deze nacht, voordat de haan tweemaal kraait zult juist gij Mij driemaal verloochenen.' **V** Maar met nog meer nadruk verzekerde Petrus: **A** 'Al moest ik met U sterven, in geen geval zal ik U verloochenen.' **V** In diezelfde geest spraken allen.

Et veniunt in prædium cui nomen Gethsemani. Et ait discipulis suis: + 'Sedete hic donec orem'. **C** Et assumit Petrum et Iacobum et Ioannem secum, et cœpit pavere et tædere. Et ait illis: + 'Tristis est anima mea usque ad mortem: sustinete hic et vigilate'.

C Et, cum processisset paululum, procidit super terram et orabat, ut, si fieri posset, transiret ab eo hora, et dixit: + 'Abba, Pater, omnia tibi possibilia sunt: transfer calicem hunc a me; sed non quod ego volo, sed quod tu'.

C Et venit et invenit eos dormientes. Et ait Petro: + 'Simon, dormis? non potuisti una hora vigilare? Vigilate et orate, ut non intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus est, caro vero infirma'.

C Et iterum abiens oravit eundem sermonem dicens. Et reversus denuo invenit eos dormientes; erant enim oculi eorum gravati et ignorabant quid responderent ei.

Et venit tertio et ait illis: + 'Dormite iam et requiescite. Sufficit; venit hora: ecce Filius hominis tradetur in manus peccatorum. Surgite, eamus; ecce qui me tradet prope est'.

C Et, adhuc eo loquente, venit Iudas Iscariotes, unus de duodecim, et cum eo turba multa cum gladiis et lignis a summis sacerdotibus et scribis et senioribus. Dederat autem traditor eius signum eis dicens: **S** 'Quemcumque osculatus fuero, ipse est, tenete eum et ducite caute'.

C Et cum venisset, statim accedens ad eum ait: **S** 'Ave, Rabbi'. **C** Et osculatus est eum. At illi manus iniecerunt in eum et tenuerunt eum. Unus autem quidam de circumstantibus educens gladium percussit servum summi sacerdotis et amputavit illi auriculam.

Et respondens Iesus ait illis: + 'Tamquam ad latronem existis cum gladiis et lignis comprehendere me. Cotidie eram apud vos in templo docens, et non me tenuistis; sed ut impleantur Scripturæ'. **C** Tunc discipuli eius relinquentes eum omnes fugerunt.

Adulescens autem quidam sequebatur eum, amictus sindone super nudo; et tenuerunt eum. At ille, reiecta sindone, nudus profugit ab eis.

Et adduxerunt Iesum ad summum sacerdotem, et convenerunt omnes sacerdotes et scribæ et seniores. Petrus autem a longe secutus est eum usque intro, in atrium summi sacerdotis, et sedebat cum ministris ad ignem et calefaciebat se.

Summi vero sacerdotes et omne concilium quærebant adversus Iesum testimonium, ut eum morti traderent, nec inveniebant. Multi enim testimonium falsum dicebant adversus eum, et convenientia testimonia non erant. Et quidam surgentes falsum testimonium ferebant adversus eum dicentes: **S** 'Quoniam nos audivimus eum

Zij kwamen nu aan een landgoed dat Getsemane heette. Daar zei Hij tot zijn leerlingen: + 'Blijft hier zitten terwijl Ik bid.' V Hij nam Petrus, Jakobus en Johannes met zich mee en begon zich ontsteld en beangst te gevoelen. Hij sprak tot hen: + 'Ik ben bedroefd tot stervens toe. Blijft hier en waakt.' V Nadat Hij een weinig verder was gegaan wierp Hij zich ter aarde en bad dat dit uur, als het mogelijk was, aan Hem mocht voorbijgaan. + 'Abba, Vader,' V - zo bad Hij - + 'voor U is alles mogelijk; laat deze beker Mij voorbijgaan. Maar toch: niet wat Ik, maar wat Gij wilt.' V Toen ging Hij terug en vond hen in slaap; en Hij sprak tot Petrus: + 'Simon, slaapt ge? Ging het dan uw krachten te boven één uur te waken? Waakt en bidt dat gij niet op de bekoring ingaat. De geest is wel gewillig maar het vlees is zwak.' V Opnieuw verwijderde Hij zich en bad met dezelfde woorden. En teruggekomen vond Hij hen weer in slaap want hun oogleden waren zwaar; ze wisten niet wat ze Hem moesten antwoorden. Toen Hij voor de derde maal terugkwam sprak Hij tot hen: + 'Slaapt dan maar door en rust uit. Het is zover, het uur is gekomen; zie, de Mensenzoon wordt overgeleverd in de handen van de zondaars. Staat op, laten we gaan: mijn verrader is nabij.' V Hij was nog niet uitgesproken of daar kwam Judas, een van de twaalf, vergezeld van een bende met zwaarden en knuppels, gestuurd door de hogepriesters, schriftgeleerden en oudsten. Zijn verrader had een teken met hen afgesproken door te zeggen: A 'Die ik zal kussen, Hij is het; grijpt Hem vast en voert Hem onder strenge bewaking weg.' V Hij ging recht op Jezus af en zei: A 'Rabbi!' V En hij kuste Hem. Zij grepen Hem en maakten zich van Hem meester. Maar een van die er bij stonden trok zijn zwaard en sloeg met één houw de knecht van de hogepriester het oor af. Daarna richtte Jezus zich tot hen met de woorden: + 'Als tegen een rover zijt ge uitgetrokken met zwaarden en knuppels om Mij gevangen te nemen. Dagelijks gaf Ik onderricht bij u in de tempel en toch hebt ge Mij niet gegrepen. Maar zo moesten de Schriften in vervulling gaan.' V Toen lieten allen Hem in de steek en namen de vlucht. Toch ging een jongeman die een linnen doek om het blote lichaam had geslagen Hem achterna. Ze grepen hem, maar hij liet zijn kleeid in de steek en vluchtte naakt weg. Men bracht Jezus naar de hogepriester, waar alle hogepriesters, oudsten en schriftgeleerden bijeenkwamen. Petrus volgde Hem op een afstand tot op de binnenplaats van het paleis van de hogepriester en nam plaats onder het dienstvolk om zich bij het vuur te warmen. De hogepriesters en het hele Sanhedrin zochten naar een getuigenis tegen Jezus om Hem ter dood te kunnen brengen, maar zij vonden er geen.

dicentem: “Ego dissolvam templum hoc manu factum, et per triduum aliud non manu factum ædificabo”’. **C** Et non erat conveniens testimonium illorum.

Et exurgens summus sacerdos in medium interrogavit Iesum dicens: **S** ‘Non respondes quidquam ad ea quæ tibi obiciuntur ab his?’ **C** Ille autem tacebat et nihil respondit. Rursum summus sacerdos interrogabat eum et dixit ei: **S** ‘Tu es Christus, Filius Dei benedicti?’

C Iesus autem dixit illi: + ‘Ego sum; et videbitis Filium hominis sedentem a dextris virtutis Dei et venientem cum nubibus cæli’.

C Summus autem sacerdos scindens vestimenta sua ait: **S** ‘Quid adhuc desideramus testes? Audistis blasphemiam; quid vobis videtur?’ **C** Qui omnes condemnaverunt eum esse reum mortis.

Et cœperunt quidam conspuere eum et velare faciem eius et colaphis eum cædere et dicere ei: **S** ‘Prophetiza’. **C** Et ministri alapis eum cædebant.

Et, cum esset Petrus in atrio deorsum, venit una ex ancillis summi sacerdotis et, cum vidisset Petrum calefacientem se, aspiciens illum ait: **S** ‘Et tu cum Iesu Nazareno eras’.

C At ille negavit dicens: **S** ‘Neque scio neque novi quid dicas’. **C** Et exiit foras ante atrium, et gallus cantavit. Rursum autem, cum vidisset illum ancilla, cœpit dicere circumstantibus, quia hic ex illis est. At ille iterum negavit.

Et post pusillum rursus qui astabant dicebant Petro: **S** ‘Vere ex illis es, nam et Galilæus es’.

C Ille autem cœpit anathematizare et iurare: **S** ‘Quia nescio hominem istum quem dicitis’. **C** Et statim gallus iterum cantavit. Et recordatus est Petrus verbi quod dixerat ei Iesus: ‘Priusquam gallus cantet bis, ter me negabis’. Et cœpit flere.)

Et confestim mane consilium facientes summi sacerdotes cum senioribus et scribis et universo concilio, vincientes Iesum duxerunt et tradiderunt Pilato. Et interrogavit eum Pilatus: **S** ‘Tu es rex Iudæorum?’

C At ille respondens ait illi: + ‘Tu dicis’. **C** Et accusabant eum summi sacerdotes in multis.

Wel brachten velen valse getuigenissen tegen Hem in maar hun getuigenissen stemden niet overeen. Toen traden enige valse getuigen tegen Hem op die verklaarden: **A** 'Wij hebben Hem horen zeggen: Ik zal deze door mensenhanden gemaakte tempel afbreken en in drie dagen een andere opbouwen die niet door mensenhanden is gemaakt.' **V** Maar ook daaromtrent was hun getuigenis niet eensluidend. Toen stond de hogepriester in hun midden op en hij vroeg aan Jezus: **A** 'Geeft Ge in het geheel geen antwoord? Wat getuigen deze mensen tegen U?' **V** Maar Jezus bleef zwijgen en gaf volstrekt geen antwoord. Daarop stelde de hogepriester Hem nog een vraag: **A** 'Zijt Gij de Christus, de Zoon van de Gezegende?' **V** Jezus antwoordde: **+** 'Ja, dat ben Ik: en gij zult de Mensenzoon zien zitten aan de rechterhand van de Macht en komen met de wolken des hemels.' **V** Toen scheurde de hogepriester zijn gewaad en riep uit: **A** 'Waartoe hebben wij nog getuigen nodig? Ge hebt de godslastering gehoord. Wat dunkt u?' **V** Allen spraken het vonnis uit dat Hij de dood verdiende. Daarop begonnen sommigen Hem te bespuwen en, na zijn gelaat bedekt te hebben, Hem met de vuist te slaan terwijl ze zeiden: **A** 'Wees nu eens profeet!' **V** Ook de knechten dienden Hem slagen toe. Terwijl Petrus zich beneden op de binnenplaats bevond kwam daar één van de dienstmeisjes van de hogepriester. Toen zij Petrus zag die zich zat te warmen, keek ze hem eens aan en zei: **A** 'Gij waart ook bij Jezus de Nazarener.' **V** Maar hij ontkende het: **A** 'Ik weet niet, ik begrijp niet wat ge bedoelt.' **V** En terwijl hij wegging naar het poortgebouw kraaide een haan. Maar toen het meisje hem daar opmerkte, verzekerde ze nog eens aan de omstanders: **A** 'Die is er ook een van.' **V** Hij ontkende het opnieuw. Even daarna zeiden de omstanders op hun beurt tot Petrus: **A** 'Waarachtig, gij zijt er ook een van; ge zijt toch ook een Galileëer.' **V** Toen begon hij te vloeken en te zweren: **A** 'Ik ken die man niet waarover gij het hebt.' **V** Onmiddellijk daarop kraaide een haan voor de tweede keer. Nu herinnerde Petrus zich hoe Jezus tot hem gezegd had: Voordat een haan tweemaal kraait, zult ge Mij driemaal verloochenen. En hij barstte in tranen uit.)

In de vroege morgen kwamen zij tot een besluit: de hogepriesters met de oudsten en schriftgeleerden, heel het Sanhedrin. Zij boeiden Jezus, voerden Hem weg en leverden Hem uit aan Pilatus. Pilatus stelde Hem de vraag: **A** 'Zijt Gij de koning der Joden?' **V** Hij antwoordde hem: **+** 'Gij zegt het.' **V** Toen de hogepriesters vele beschuldigingen tegen Hem inbrachten ondervroeg Pilatus Hem

Pilatus autem rursus interrogavit eum dicens: **S** 'Non respondes quidquam? Vide in quantis te accusant'. **C** Iesus autem amplius nihil respondit, ita ut miraretur Pilatus.

Per diem autem festum solebat dimittere illis unum ex vinctis, quemcumque petissent. Erat autem qui dicebatur Barabbas, qui cum seditiosis erat vinctus, qui in seditione fecerat homicidium. Et, cum ascendisset turba, cœpit rogare, sicut semper faciebat illis. Pilatus autem respondit eis et dixit: **S** 'Vultis dimittam vobis regem Iudæorum?' **C** Sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum summi sacerdotes. Pontifices autem concitaverunt turbam, ut magis Barabbam dimitteret eis.

Pilatus autem iterum respondens ait illis: **S** 'Quid ergo vultis faciam regi Iudæorum?'

C At illi iterum clamaverunt: **S** 'Crucifige eum'.

C Pilatus vero dicebat illis: **S** 'Quid enim mali fecit?'

C At illi magis clamabant: **S** 'Crucifige eum'.

C Pilatus autem volens populo satisfacere dimisit illis Barabbam et tradidit Iesum flagellis cæsum ut crucifigeretur.

Milites autem duxerunt eum in atrium prætorii et convocant totam cohortem. Et induunt eum purpura et imponunt ei plectentes spineam coronam. Et cœperunt salutare eum: **S** 'Ave, rex Iudæorum'.

C Et percutiebant caput eius arundine et conspuebant eum et ponentes genua adorabant eum.

Et, postquam illuserunt ei, exuerunt illum purpura et induerunt eum vestimentis suis; et educunt illum ut crucifigerent eum.

Et angariaverunt prætereuntem quempiam Simonem Cyrenæum venientem de villa, patrem Alexandri et Rufi, ut tolleret crucem eius.

Et perducunt illum in Golgotha locum, quod est interpretatum Calvariæ locus.

Et dabant ei bibere myrrhatum vinum, et non accepit. Et crucifigentes eum diviserunt vestimenta eius mittentes sortem super eis, quis quid tolleret. Erat autem hora tertia, et crucifixerunt eum. Et erat titulus causæ eius inscriptus 'Rex Iudæorum'. Et cum eo crucifigunt duos latrones, unum a dextris et alium a sinistris eius. Et impleta est Scriptura, quæ dicit: 'Et cum iniquis reputatus est'.

Et prætereuntes blasphemabant eum moventes capita sua et dicentes: **S** 'Vah, qui destruis templum Dei et in tribus diebus reædificas, salvum fac temetipsum descendens de cruce'.

C Similiter et summi sacerdotes illudentes ad alterutrum cum scribis dicebant: **S** 'Alios salvos fecit, seipsum non potest salvum facere.'

weer en zei: **A** 'Geeft Gij in het geheel geen antwoord? Zie eens wat voor beschuldigingen ze tegen U inbrengen.' **V** Maar Jezus gaf volstrekt geen antwoord meer, zodat Pilatus verbaasd was. Nu was hij gewoon bij elk feest één gevangene vrij te laten, degene om wie zij vroegen. Er zat juist een zekere Barabbas gevangen onder de oproermakers; zij hadden bij het oproer een moord begaan. Het volk kwam opzetten en begon te vragen dat hij voor hen zou doen zoals altijd. Pilatus antwoordde daarop met de vraag: **A** 'Wilt ge dat ik de koning der Joden zal vrijlaten?' **V** 'Hij zag wel in dat de hogepriesters Hem uit nijd overgeleverd hadden. Maar de hogepriesters hitsten het volk op te vragen dat hij toch liever Barabbas moest vrijlaten. Nu nam Pilatus weer het woord en vroeg hun: **A** 'Wat moet ik dan doen met Hem die gij de koning der Joden noemt?' **V** Nu schreeuwden ze opnieuw: **A** 'Kruisig Hem!' **V** Daarop vroeg Pilatus hun: **A** 'Wat voor kwaad heeft Hij dan gedaan?' **V** Maar zij schreeuwden nog harder: **A** 'Kruisig Hem!' **V** Omdat Pilatus het volk zijn zin wilde geven liet hij Barabbas vrij, maar Jezus liet hij geselen en gaf Hem over om gekruisigd te worden.

Nu brachten de soldaten Hem het paleis binnen, dat wil zeggen het pretorium, en riepen de hele afdeling bij elkaar. Ze hingen Hem een purperen kleed om, vlochten een doornenkroon en zetten Hem die op. Vervolgens gingen zij Hem het saluut brengen: **A** 'Gegroet, koning der Joden.' **V** Zij sloegen Hem met een rietstok op het hoofd, bespuwden Hem en brachten Hem hulde door op de knieën te vallen. Nadat zij hun spel met Hem gedreven hadden ont deden zij Hem van het purperen kleed, trokken Hem zijn eigen kleren aan en voerden Hem weg om Hem te kruisigen. Zij vorderden een voorbijganger die van het veld kwam, Simon van Cyrene, de vader van Alexander en Rufus, tot het dragen van zijn kruis. Zo brachten ze Hem naar de plaats Golgota, wat vertaald wordt met schedelplaats. Daar boden ze Hem met mirre gekruide wijn aan, maar Hij weigerde. Nadat ze Hem gekruisigd hadden verdeelden ze zijn kleren en dobbelden om wat ieder krijgen zou. Het was het derde uur toen ze Hem kruisigden. Het opschrift met de reden van zijn veroordeling luidde: De koning der Joden. Samen met Hem kruisigden ze ook twee rovers, de een rechts, de ander links van Hem. Zo ging in vervulling dit Schriftwoord: Hij is onder de booswichten gerekend. Voorbijgangers hoonden Hem terwijl ze het hoofd schudden en zeiden: **A** 'Ha, Gij daar die de tempel afbreekt en in drie dagen weer opbouwt, kom van het kruis af en red U zelf.' **V** In dezelfde geest zeiden de hoge-

Christus, rex Israel, descendat nunc de cruce, ut videamus et credamus'. **C** Et qui cum eo crucifixi erant conviciabantur ei.

Et, facta hora sexta, tenebræ factæ sunt per totam terram usque in horam nonam. Et hora nona exclamavit Iesus voce magna dicens: + 'Eloi, Eloi, lamma sabachthani?' **C** Quod est interpretatum: + 'Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me?'

C Et quidam de circumstantibus audientes dicebant: **S** 'Ecce Eliam vocat'. **C** Currens autem unus et implens spongiam aceto circumponensque calamo potum dabat ei dicens: **S** 'Sinite, videamus si veniat Elias ad deponendum eum'.

C Iesus autem, emissa voce magna, expiravit.

(Hic genuflectitur, et pausatur aliquantulum.)

Et velum templi scissum est in duo, a summo usque deorsum. Videns autem centurio, qui ex adverso stabat, quia sic clamans expirasset, ait: **S** 'Vere hic homo Filius Dei erat'.

(C Erant autem et mulieres de longe aspicientes, inter quas erat Maria Magdalene, et Maria Iacobi Minoris et Ioseph mater, et Salome, et, cum esset in Galilæa, sequebantur eum et ministrabant ei, et aliæ multæ, quæ simul cum eo ascenderant Ierosolymam.

Et, cum iam sero esset factum, quia erat Parasceve, quod est ante sabbatum, venit Ioseph ab Arimathæa nobilis decurio, qui et ipse erat expectans regnum Dei, et audacter introivit ad Pilatum et petiit corpus Iesu.

Pilatus autem mirabatur si iam obisset et, accersito centurione, interrogavit eum si iam mortuus esset. Et, cum cognovisset a centurione, donavit corpus Ioseph. Ioseph autem mercatus sindonem et deponens eum involvit sindone et posuit eum in monumento, quod erat excisum de petra, et advolvit lapidem ad ostium monumenti. Maria autem Magdalene et Maria Ioseph aspiciebant ubi poneretur.)

priesters en de schriftgeleerden spottend onder elkaar: **A** 'Andere heeft Hij gered maar zichzelf kan Hij niet redden. Die Messias, die koning van Israël, laat Hem nu van het kruis afkomen; dan zullen we zien en geloven!' **V** Zelfs die samen met Hem gekruisigd waren voegden Hem beschimpingen toe.

Vanaf het zesde uur viel er een duisternis over het hele land, tot aan het negende uur toe. En op het negende uur riep Jezus met luider stem: **+** 'Eloï, Eloï, lama sabaktani?' **V** Dit is vertaald: **+** Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten? **V** Enkele omstanders die het hoorden zeiden: **A** 'Hoor, Hij roept Elia.' **V** Een van hen ging een spons halen, drenkte die in zure wijn, stak hem op een rietstok en bood Hem te drinken terwijl hij zei: **A** 'Laat me begaan! We willen eens zien of Elia Hem er af komt halen.' **V** Jezus slaakte een luide kreet en gaf de geest.

(Hier knielen allen gedurende enige tijd)

Toen scheurde het voorhangsel van de tempel van boven tot onder in tweeën. De honderdman die tegenover Hem post had gevat en zag dat Hij onder zulke omstandigheden de geest had gegeven riep uit: **A** 'Waarlijk, deze mens was een Zoon van God.'

(**V** Er stonden ook vrouwen op een afstand toe te kijken; onder hen bevonden zich Maria Magdalena, Maria, de moeder van Jakobus de Jongere en van Joses, en Salóme. Zij waren Hem in de tijd dat Hij in Galilea verbleef gevolgd om voor Hem te zorgen; verder nog vele andere vrouwen die met Hem naar Jeruzalem gekomen waren. Het was al avond geworden en het was Voorbereiding, dat wil zeggen de dag voor de sabbat. Jozef van Arimatéa, een vooraanstaand lid van de Hoge Raad, die zelf ook in de verwachting van het Rijk Gods leefde, waagde het daarom naar Pilatus te gaan en te vragen om het lichaam van Jezus.

Pilatus stond er verwonderd over dat Hij reeds dood zou zijn; hij liet dan ook de honderdman roepen en vroeg hem of Hij al gestorven was. Nadat hij door de honderdman op de hoogte was gebracht stond hij welwillend het lijk aan Jozef af. Deze kocht een lijnwaad, nam Hem van het kruis en wikkelde Hem in het lijnwaad. Daarop legde hij Hem in een graf dat in de rots was uitgehouwen en rolde een steen voor de ingang ervan. Maria Magdalena en Maria de moeder van Joses zagen toe waar Hij werd neergelegd.)